

forholdet. Tyendeforholdet gav Anledning til Sammenstødet, men et lignende Sammenstød kunde lige saa vel være forefaldet mellem Folk, som ikke stod i noget Husbonde- og Tyendeforhold til hinanden. Forholdet var det, at den paagældende Karl under en Ordstrid med Husbonden bukkede sig ned til Jorden, tog en skarp Flintesten i Haanden og løftede den op med en truende Bevægelse mod Husbonden. Denne havde en Revolver i Lommen, og med den skød han først et Skud ned i Jorden. Saa gik Karlen frem med løftet Haand med Flintestenen imod Husbonden. Denne affyrede saa et Skud paa Lykke og Fromme, og dette traf Karlens Øje. Det var det, der forefaldt; det var slet ikke nogen Hævdelse af Husbondens Myndighed over for Tyendet, det var ikke noget, der skete fra Husbondens Side for at tvinge Tyendet til at efterkomme en given Befaling eller udføre et Arbejde, det skete slet og ret i Selvforsvar lige over for et efter Højesterets Mening med god Grund befrygtet farligt, maaske livsfarligt Angreb. Det var slet og ret almindeligt Nødværge.

Naar det ærede Medlem ogsaa klagede over Bestemmelsen om, at Tyendet skal yde Erstatning for forsætlig eller uagtsom Skade, som det paafører Husbondens Ejendele, synes jeg dog, at det er en ganske rimelig Bestemmelse. Det er i Virkeligheden ikke andet end, hvad der overhovedet gælder i Lovgivningen, at den Skade, der med Forsæt eller Uagtsomhed tilføjes en anden, skal man erstatte. Naar Tyendeloven tillige har den Bestemmelse, at Tyendet skal erstatte den Skade, der opstaar derved, at det viser sig ikke at være i Besiddelse af særlige Egenskaber, som det ved Forholdets Stiftelse har erklæret at have, synes det heller ikke deri i Virkeligheden at være noget, som ligger uden for den ganske almindelige Lovgivning, det gælder for os allesammen og i alle Forhold, ogsaa uden for Tyendeforholdet. — Til Slut klagede det ærede Medlem —, men det er dog noget, som jeg synes ligger noget uden for Tyendeforholdenes nærmere Undersøgelse og Revision — over, at han og andre ikke maatte faa Lov til at skrive, hvad de vilde, om Tyendeforholdene paa nogle Herregaarde. Jeg skal ikke komme dybere ind derpaa af den gode Grund, at jeg ikke kender de paagældende Sager. Den Fremstilling, som det ærede Medlem gav, var jo en Fremstilling fra den ene Side, og det er jo ikke sikkert, at Sagen vilde tage sig fuldkommen saaledes ud,

hvis man fik en Fremstilling ogsaa fra den anden Side. Det var jo muligt, at det, der havde givet Anledning til disse Fogedforbud, kunde være en i længere Tid fortsat Forfølgelse af en personlig Karakter. Det er jo slet ikke sikkert, at det behøver at skyldes noget Nag fra de paagældendes Side lige over for Pressen. Naar det ærede Medlem endvidere sagde, at det var en Kollega af ham forbudt at tale om en bestemt Gaard, kan jeg ikke rigtig tro, at det kan forholde sig rigtigt. Jeg kan ikke tro, at der kan være nedlagt et Fogedforbud, som forbyder en Mand at nævne en bestemt Gaard, saa at han allsaa skulde straffes, hvis han nævnedes denne Gaard, og skulde et saadant Fogedforbud være nedlagt, kan jeg, hvis Sagen om Forbudets Stadfæstelse, der jo er en ganske civil og privat Sag, som det offentlige intet har med at gøre, er ført paa behørig Maade fra den paagældende Mands Side, ikke tro, at et Fogedforbud af det Indhold, som det ærede Medlem nævnedes, kan være blevet stadfæstet.

Endnu skal jeg nævne en Ting, som det synes mig, at der, naar denne Sag er til Behandling, ogsaa kunde være Anledning til at overveje nærmere, nemlig om man ikke nu helt kunde undvære de saakaldte Skudsmaalsbøger eller i alt Fald kunde undvære den Tyendet paalagte Forpligtelse til at melde Til- og Afgang, naar det flytter fra en Kommune til en anden. Det er en Regel, som vist har meget ringe Betydning nu om Stunder, som volder Tyendet betydelig Ulejlighed, ofte Bøder, og som tillige volder de forskellige Øvrigheds personer, der have dermed at gøre, ikke ringe Ulejlighed. Efter at Skudsmaalsbøgerne nu i Virkeligheden ikke længere ere Skudsmaalsbøger, er det et meget stort Spørgsmaal, om ikke baade Tyender og Husbønder vilde have den samme Nytte, som de nu have af Skudsmaalsbøgerne, af almindelige Erklæringer og Anbefalinger af samme Natur, som man kender i andre Forhold; men det er noget, som jeg naturligvis godt ser, der kan være meget forskellige Meninger om.

Som det vil fremgaa af mine Udtalelser, opfatter jeg ingenlunde vor nuværende Tyendelov paa en Maade, som svarer til den, hvorpaa det ærede Medlem, som begrundede Forespørgselen, opfatter den, men paa den anden Side vil det ogsaa fremgaa af mine Udtalelser, at jeg ikke er blind for, at der kan være adskillige og adskillige væsentlige Punkter, hvor det vil kunne være rigtigt at skride til Ændrin-